

Márki Dávid

Bevezetés az alkotmányjogba
Jogi felsőfokú szakképzésben tanulók hallgatóknak

Az Országgyűlés

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

A KURZUS ALAPADATAI

A tárgy jellege:	Kollokviummal záródó előadás
Szak:	Jogi felsőfokú szakképzés
Tárgyfelelős intézet:	SZTE Állam- és Jogtudományi Kar Közjogi Intézet
Oktatók	dr. Márki Dávid Dr. Tribl Norbert
Elérhetőség:	marki@juris.u-szeged.hu
Tantárgyi kreditpontok:	3 kredit
Követelmények:	a kurzus követelményei a Coospace szintéren érhető el

A TANANYAG ELSAJÁTÍTÁSÁHOZ JAVASOLT MÓDSZERTAN

- + Tájékozódjon a tantárgy alapadatairól.
- + Tekintse meg a tantárgy Coospace felületen feltüntetett követelményrendszerét.
- + Olvassa el figyelmesen az olvasóleckét.
- + Tanulmányozza át a kötelező irodalom vonatkozó részeit, valamint az előadáson elhangzottakat.
- + Válaszoljon az önellenőrző kérdésekre.
- + Amennyiben további segítségre van szüksége a tananyag megértéséhez, jelezze a tantárgy oktatójának.

AZ OLVASÓLECKE FELDOLGOZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES IDŐ: KB. 45 PERC

AZ ORSZÁGGYŰLÉS

Az Alaptörvény C) cikke rögzíti, hogy a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik, amely kifejezésre juttatja azt is, hogy egyetlen hatalmi ág sem rendelkezhet korlátlan és korlátozhatatlan hatalommal.

A törvényhozó hatalmat Magyarországon az Országgyűlés, mint a legfőbb népképviselői szerv testesíti meg, amelynek szervezetére, hatásköreire, tevékenységére vonatkozó legalapvetőbb szabályokat, illetve alkotmányos keretét az Alaptörvény, valamint az [Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény](#) tartalmazza.

Az Országgyűlés alapvető feladat- és hatásköreiről az Alaptörvény 1. cikke rendelkezik. Ide sorolható:

- ✚ az Alaptörvény megalkotása és módosítása
- ✚ törvényalkotás
- ✚ központi költségvetés elfogadása, költségvetés végrehajtásának jóváhagyása
- ✚ felhatalmazás adása a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére,
- ✚ köztársasági elnök, Alkotmánybíróság tagjainak és elnökének, a Kúria elnökének, az Országos Bírósi Hivatal elnökének, Legfőbb Ügyész, Alapvető Jogok Biztosának és helyetteseinek, Állami Számvevőszék elnökének megválasztása,
- ✚ miniszterelnök megválasztása és a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdésekről való döntés
- ✚ Alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testület felosztatásáról való döntés (kapcsolódó ismeretanyag: 5. sz. olvasólecke: Az Alkotmánybíróság eljárása)
- ✚ hadiállapot kihirdetéséről és békekötésről szóló határozat meghozatala
- ✚ döntés a különleges jogrendet, katonai műveletekben való részvételt érintő kérdésekről
- ✚ közkegyelem gyakorlása
- ✚ más, Alaptörvényben, törvényben meghatározott feladat- és hatáskörök gyakorlása.

A fenti hatásköri ismertetésből is kitűnik, hogy az Országgyűlés **feladat- és hatásköre nem képez zárt felsorolást**, hiszen minden olyan kérdésben is eljárhat, amelyet az Alaptörvény vagy más törvény lehetővé tesz.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS TISZTSÉGVISELŐI

Az Országgyűlés az alakuló ülésen választja meg tisztviselőit, az **Országgyűlés elnökét** titkos szavazással, az **alelnök(ei)t**, az Országgyűlés **háznagyát**, valamint **jegyzőit** pedig nyílt szavazással.

HÁZELNÖK

A házelnök biztosítja az Országgyűlést megillető jogok gyakorlását, valamint gondoskodik az Országgyűlés tekintélyének megóvásáról, az Országgyűlés rendjének és biztonságának fenntartásáról, továbbá gondoskodik az Országgyűlés munkájának megszervezéséről.

A házelnök **széleskörű képviseleti jogkörökkel rendelkezik**. Képviseli az Országgyűlést más állami, civil és egyéb szervezetekkel való kapcsolatban, nemzetközi kapcsolatokban, valamint a külföldi partnerekkel folytatott tárgyalások során.

A fentiekén felül fontos szerepet tölt be az Országgyűlés működésében is. Összehívja, megnyitja és vezeti az országgyűlési ülészekokat és az egyes üléseket, felügyeli a házszabályi rendelkezések betartását, ügyel az ülések rendjére, valamint kihirdeti a szavazások eredményeit, valamint ellát minden olyan feladat- és hatáskört, amelyet az Alaptörvény, a **Házszabály**, az **Ogytv.**, más törvények, valamint országgyűlési határozatok előírnak.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS ALELNÖKEI

Az Országgyűlés alelnökei **a házelnököt helyettesítik**. Az, hogy hány alelnöke lehet az Országgyűlésnek, nincs meghatározva, arról az Országgyűlés alakuló ülésén kell dönteni.

Ha valamilyen oknál fogva a házelnök megbízatása megszűnik, vagy tartósan akadályoztatva van, akkor a helyzet megszűnéséig **a házelnök feladat- és hatásköreiben az alelnökök járnak el**.

HÁZNAGY

Az Országgyűlés háznapja a házelnök irányítása alatt ellátja azokat a feladatokat, amelyek az Országgyűlés Hivatalának Szervezeti és Működési Szabályzata meghatároz. A **háznagy feladat- és hatásköre tehát tulajdonképpen a házelnök feladat- és hatásköréből eredeztethető**, minden olyan feladatot köteles elvégezni, amelyeket a Szervezeti és Működési Szabályzatban átruháztak rá.

Háznagynak megválasztható:

- ✚ bármely országgyűlési képviselő, valamint
- ✚ a közszolgálati jogviszony létesítése feltételeinek megfelelő **bármely személy.**

AZ ORSZÁGGYŰLÉS JEGYZŐI

Az Országgyűlés jegyzőinek **feladata alapvetően a plenáris üléshez**, annak zavartalan lefolytatásához **kapcsolódik**.

A jegyzők közreműködnek az Országgyűlés ülésének vezetésében, szavazatszámláló bizottságként járnak el, felolvasással ismertetik az országgyűlési iratokat, vezetik a felszólalásra jelentkezett képviselők névsorát, a beszédidő lejártát jelzik az ülést vezető elnöknek, jegyzőkönyv-hitelesítőként járnak el, valamint elősegítik a tárgyalási rend fenntartását.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZERVEZETE

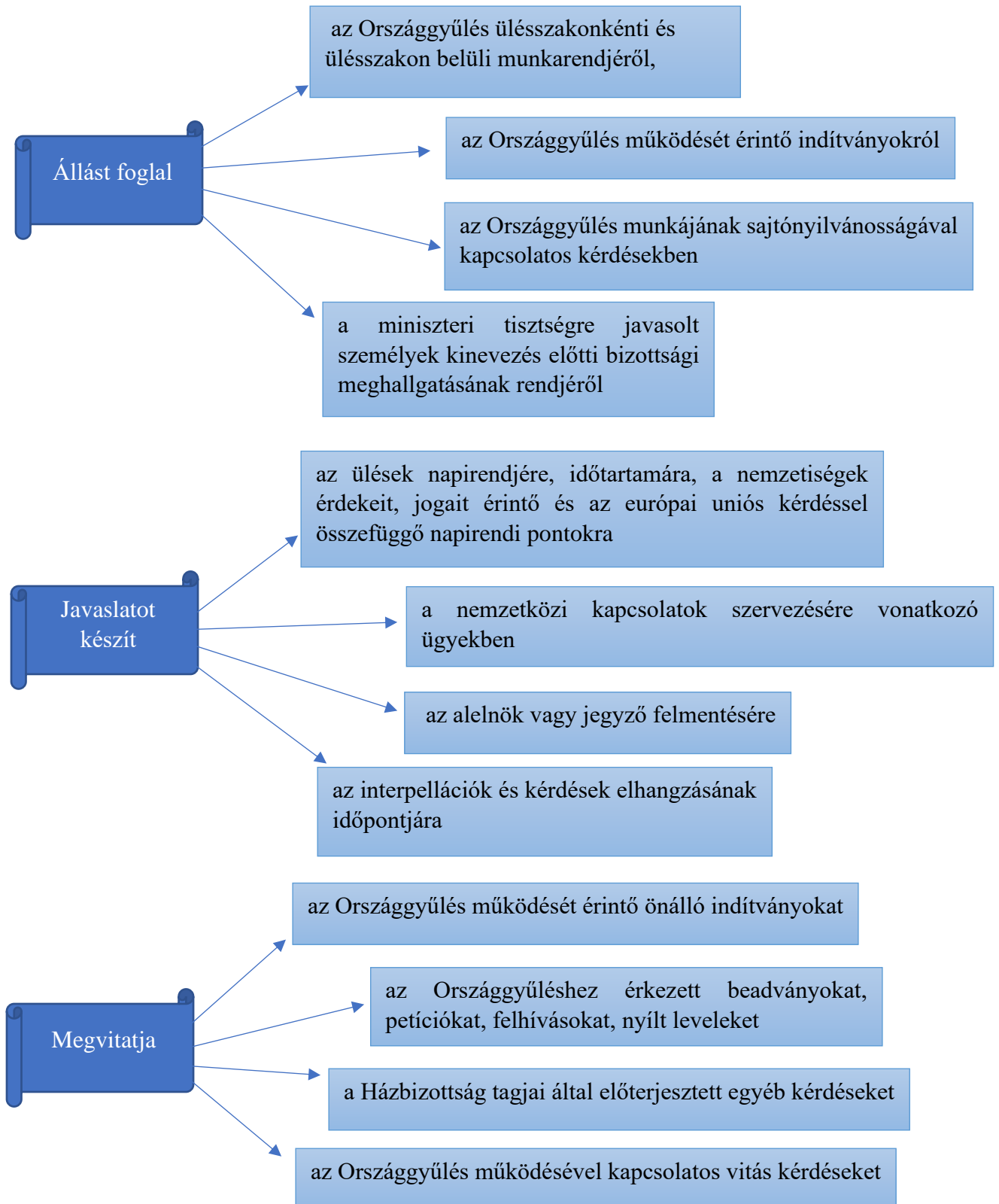
Az Országgyűlés szervezetének - a tisztségviselők fentiekben tárgyalt körén kívül - a leglényegesebb elemei a **Házbizottság**, valamint a különböző **országgyűlési bizottságok**.

HÁZBIZOTTSÁG

Az Országgyűlés **döntés-előkészítő testülete** a Házbizottság, amely a pártok közötti megegyezés kialakításában, a parlamenti munka szervezésének előkészítésében vesz részt.

A Házbizottságot a házelnök vezeti, a tagjai pedig az Országgyűlés alelnökei, az Országgyűlés háznapja, valamint a képviselőcsoportok vezetői.

A Házbizottság sokrétű feladat- és hatáskörét az [Ogytv.](#) valamint a [Házszabály](#) állapítja meg. Feladatai elsősorban **állásfoglalásokra, ajánlásokra, javaslatok tételére**, valamint **indítványok** és egyéb **kérdések megvitatására**, előkészítésére irányulnak.

A Házbizottság ezen felül szerepet játszik az ünnepi események előkészítésében, dönt a protokolláris jellegű napirenden kívüli felszólalások, továbbá a köztársasági elnök napirenden kívüli felszólalásához kapcsolódó hozzászólások engedélyezéséről és ellát minden olyan feladatot, amelyet törvény vagy országgyűlési határozat a hatáskörébe utal.

A Házbizottság **üléseit a Házelnök hívja össze és vezeti**, azonban kötelezően össze kell hívni, ha azt bármelyik képviselőcsoport vezetője kéri. Az üléseken a döntéseket egyhangúlag hozzák meg, amennyiben ez nem valósul meg, akkor az Országgyűlés vagy a házelnök dönt.

ORSZÁGGYŰLÉSI BIZOTTSÁGOK

Az [Ogytv.](#) 14.§ szerint az Országgyűlés országgyűlési bizottságként **állandó bizottságokat** – azon belül is törvényalkotási bizottságot és a nemzetiségeket képviselő bizottságot – hoz létre, valamint az állandó bizottságok mellett **eseti bizottságot** és **vizsgálóbizottságot** hozhat létre.

Az állandó bizottság az Országgyűlés **kezdeményező, javaslattevő, véleményező**, törvényben és a határozati házszabályi rendelkezésekben meghatározott esetekben **ügydöntő**, valamint a kormányzati munka **ellenőrzésében közreműködő** szerve, amely az Alaptörvényben, törvényben, a határozati házszabályi rendelkezésekben, továbbá az Országgyűlés egyéb határozataiban meghatározott hatáskörét gyakorolja.

Annak meghatározása, hogy mennyi és milyen feladatkörrel foglalkozó állandó bizottságot hoznak létre, alapvetően a kormányzat felépítése határozza meg. A vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján azonban **kötelezően létre kell hozni:**

- ✚ alkotmányügyi kérdésekkel,
- ✚ nemzetbiztonsággal,
- ✚ nemzetpolitikával,
- ✚ központi költségvetéssel,
- ✚ honvédelemmel és
- ✚ európai uniós ügyekkel foglalkozó állandó bizottságot, valamint
- ✚ mentelmi, összeférhetlenségi, fegyelmi és mandátumvizsgálattal foglalkozó állandó bizottságot is.

Az Országgyűlés az Alaptörvény elfogadására, illetve módosítására irányuló javaslat, valamint törvényjavaslat, határozati javaslat, politikai nyilatkozatra vonatkozó javaslat és jelentés készítésére kérheti fel az állandó bizottságot.

Az állandó bizottságokat az Országgyűlés a megalakulást követően hozza létre, amelyeket azonban később módosíthat, újabb állandó bizottságokat állíthat fel.

Az állandó bizottság összetételét lehetőség szerint úgy kell meghatározni, hogy az egyes képviselőcsoportokhoz tartozó bizottsági tagok létszáma megegyezzen a képviselőcsoportok közötti létszamaránnyal, de minden képviselőcsoportból legalább egy képviselő helyet kapjon.

ESETI BIZOTTSÁGOK

Eseti bizottságokat az Országgyűlés határozattal állíthat fel. Az eseti bizottságok minden esetben pontosan meghatározott feladat ellátására és a határozatban meghatározott ideig alakíthatóak. Éppen ezért az eseti bizottságot létrehozó országgyűlési határozatban meg kell határozni a bizottság feladatát, elnevezését, a tagok számát, valamint a megbízatásának terjedelmét.

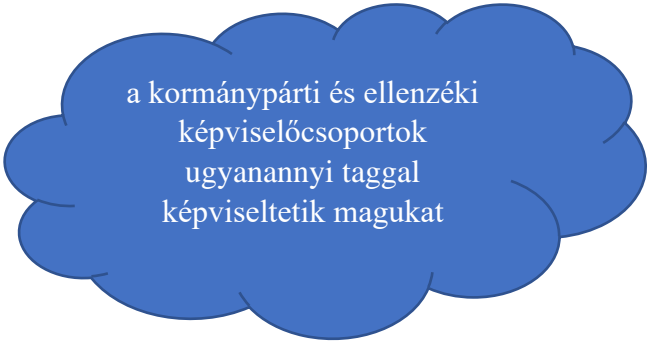
Ellentétben az állandó bizottságokkal, **az eseti bizottságok tagjainak legfeljebb fele, nem országgyűlési képviselők sorából is kikerülhet**, azzal a megkötéssel, hogy az eseti bizottság elnöke és alelnöke kizárólag képviselő lehet, és a nem képviselő tagokat szavazati jog nem illeti meg.

VIZSGÁLÓBIZOTTSÁGOK

A vizsgálóbizottságok létjogosultsága szintén az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás elvére vezethető vissza. Bármely **az Országgyűlés ellenőrzési feladatkörében felmerülő és közérdekű ügy megvizsgálására vizsgálóbizottságot lehet felállítani**, ha az interpellációval, kérdéssel nem tisztázható.

Azonban tekintettel kell lenni arra, hogy **a vizsgálat ne irányuljon egyedi jogi felelősség megállapítására**, valamint a vizsgálandó ügy **ne tartozzon más állami, önkormányzati szerv hatáskörébe**, így különösen az Alkotmánybíróság, az Állami Számvevőszék, illetve az önkormányzatok hatáskörébe.

Vizsgálóbizottság felállítását a **képviselők egyötöde kezdeményezheti** és tagja az eseti bizottsággal ellentétben kizárólag képviselő lehet. A vizsgálóbizottságok **paritásos bizottságok**.

a kormánypárti és ellenzéki
képviseletcsoportok
ugyanannyi taggal
képviselettik magukat

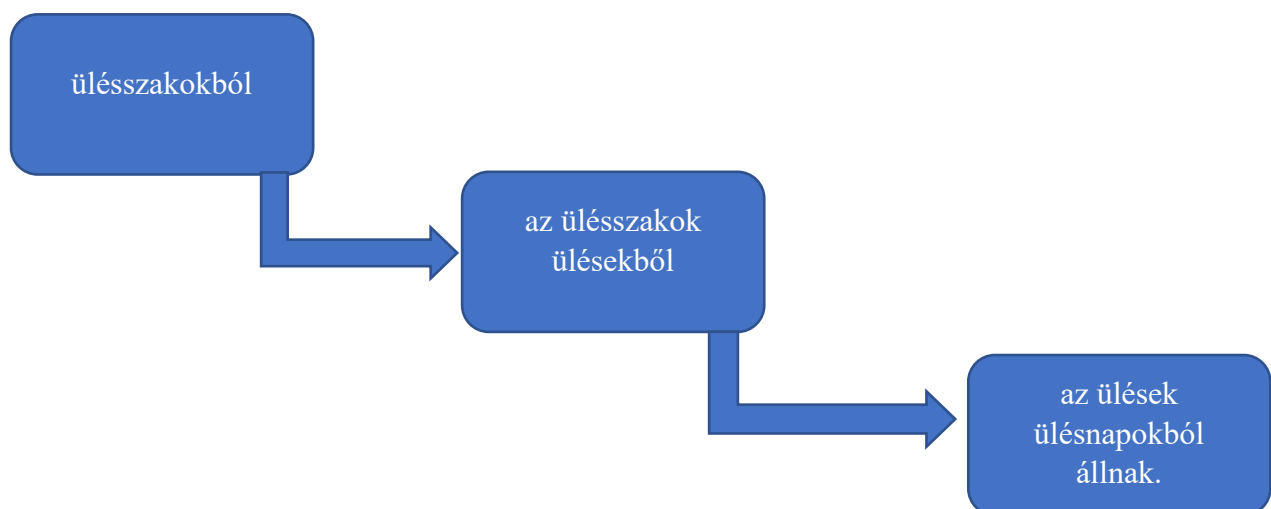
A vizsgálóbizottság a vizsgálat tárgyát képező ügyben irattal, adattal vagy egyéb információval rendelkező személyeket meghallgathatja, adatszolgáltatásra és nyilatkozattételre kötelezheti. **Vizsgálatáról jelentést köteles készíteni**, amely tartalmazza a:

- ✚ a vizsgálóbizottság feladatát,
- ✚ a vizsgálóbizottság által alkalmazott eljárási rendet és vizsgálati módszereket,
- ✚ a vizsgálat során feltárt tényeket, bizonyítékokat,
- ✚ az együttműködésre kötelezettnek a vizsgálóbizottság ülésén tett észrevételeit a vizsgálat módszereire és megállapításaira vonatkozóan,
- ✚ a vizsgálóbizottság tagjának a vizsgálóbizottság ülésén tett észrevételeit a vizsgálat módszereire és megállapításaira vonatkozóan,
- ✚ a vizsgálóbizottság által vizsgált ügygel kapcsolatos megállapításokat, a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatokat.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS MŰKÖDÉSE

A jelenleg hatályos jogszabályok alapján az Országgyűlés **199 tagját** négy évre választják általános, közvetlen és titkos választás alapján. Az Országgyűlés **megbízatása** főszabály szerint **az alakuló üléstől az új Országgyűlés alakuló üléséig tart**.

Működését tekintve az Országgyűlési munka:

Az Országgyűlés évente két ülészakot tart **február 1. – június 15.** valamint **szeptember 1. – december 15.** között.

Az **Országgyűlés ülései** – amennyiben a Kormány vagy bármely képviselő kérelmére az Országgyűlés kétharmadának szavazatával zárt ülést nem rendel el – **nyilvánosak**.

HATÁROZATKÉPESSÉG, SZAVAZÁS

Az Országgyűlés megfelelő működéséhez, a döntések meghozatalához kapcsolódó lényegi kérdés a határozatképesség. Az Országgyűlés akkor tekinthető **határozatképesnek**, ha az országgyűlési képviselők **több mint fele jelen van**. (Az országgyűlési döntésekkel kapcsolatos szavazati arányokhoz lásd az 1. sz. olvasóleckét: A jogforrási rendszer).

Szavazás során az országgyűlési képviselők **igen**, **nem** vagy **tartózkodom** nyilatkozattal élhetnek. Általában nyílt szavazással döntenek, amely **kézfeltartással** vagy **szavazatszámoló géppel** lehetséges (ilyenkor név szerint látszódik a képviselő neve és az általa leadott szavazata). Azonban lehetőség van **titkos szavazásra** is, amely esetekben az országgyűlés jegyzői járnak el szavazatszámoló bizottságként.

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Sorolja fel az Országgyűlés tisztségviselőit!
2. Milyen esetekben lehet felállítani vizsgálóbizottságot?
3. Ismertesse az eseti bizottság tagjaira vonatkozó szabályokat!
4. Soroljon fel legalább 5-öt az Országgyűlés feladat- és hatásköreiből!
5. Mikor határozatképes az Országgyűlés?

KÖTELEZŐ TANANYAG

Az előadáson elhangzottak mellett:

KISS BARNABÁS: Alkotmányjogi alapismeretek, Pólay Elemér Alapítvány, Szeged 2019.

43-56. o.

AJÁNLOTT IRODALOM

Trócsányi László – Schanda Balázs: Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei – Hetedik, átdolgozott kiadás, HVG_ORAC 2020.

Szegei Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu